

Lokacijska privlačnost Slovenije po IMD 2003

Ekonomsko ogledalo	UMAR
številka 11/2003	str. 20

Podskupine lokacijske privlačnosti na področju inovativne, raziskovalne in razvojne dejavnosti na podlagi kazalcev IMD 2003										
Šifra podsk. IMD	Podskupina	Slovenija		Lombardija		Bavarska		Avstrija		Vodilne članice EU v kazalcih iz podskupine
		1*	2**	1*	2**	1*	2**	1*	2**	
1.3	Mednarodno financiranje	0.50	37.6	0.88	45.1	0.61	60.6	1.53	46.9	Nizozemska, Portugalska
2.2	Fiskalna politika***	0.80	505.2	0.89	800.3	0.96	590.2	1.95	696.4	Švedska, Finska, Luksemburg, Danska
2.4	Poslovna odprtost	0.95	54.7	1.08	60.7	1.04	138.9	1.00	83.0	Finska, Danska, Irska, Avstrija
2.5	Socialno okolje	0.81	63.6	0.94	60.4	0.65	85.3	0.47	94.2	Švedska
3.2	Razpoložljivo znanje	0.80	65.8	0.94	67.1	0.64	78.2	1.00	82.9	Finska, Luksemburg
3.5	Vrednote	0.86	71.7	0.78	77.0	1.36	70.1	1.24	87.0	Finska, Nizozemska, Irska
4.1	Bazi na infrastruktura	0.91	29.0	1.02	30.2	0.50	66.6	1.10	61.9	Nizozemska, Finska
4.2	Tehnološka infrastruktura	0.81	81.5	0.83	72.9	0.79	158.6	1.08	74.7	Finska, Nizozemska, Švedska, Avstrija
4.3	Znanstvena infrastruktura	0.73	29.4	0.69	52.4	0.37	95.4	0.99	52.4	Švedska, Finska, Nizozemska
4.4	Zdravje in okolje	0.74	94.9	0.58	88.4	0.47	101.8	0.86	101.6	Belgija, Švedska, Avstrija
4.5	Izobraževanje	0.90	46.7	0.99	49.8	1.24	54.4	0.88	73.8	Finska, Irska, Danska
Agregirana vrednost lokacij. privla nosti		0.80	57.5	0.87	60.4	0.78	91.0	1.10	68.5	
Rang lokacijske privlačnosti med 29 državami oz. Regijami		22		21		14		11		
Rang globalne konkurenčnosti		28		24		18		10		

Vir podatkov: The World Competitiveness Yearbook 2003, lastni prera uni.

Opomba: *Razmerje med rangom države po kazalniku podskupine in rangom nacionalne globalne konkuren nosti te države. im manjši je koeficient podskupine tem boljši je položaj. **Povpre ni odstotek doseganja vodilnih lanic EU pri posameznem kazalcu.

***Kazalci v tej podskupini so: stopnji obveznega prispevka za socialno varnost delojemalca in delodajalca, efektivna dav na stopnja na osebni dohodek in zaznana dav na obremenitev posameznika.

Eden izmed 10-ih dejavnikov za uspešnost nacionalne konkuren ne sposobnosti po IMD je tudi na rten in predvidljiv razvoj lokacijske privla nosti za tuje investicije, ki po oceni IMD pove ujejo rast, investicije in zaposlenost v deželi gostiteljici. V ta namen je IMD do leta 2001 razvijal in ocenjeval tudi t.i. **indeks lokacijske privlačnosti** na podlagi kazalcev kvalitete infrastrukture, razpoložljivih doma ih strokovnjakov, ravni tehnologije, stroškov dela, davkov, obsega lokalnih trgov ter institucionalnega okolja in to za predelovalno industrijo, storitve ter za raziskovanje in razvoj. Za vsako od skupin je oblikoval listo reprezentativnih kazalcev.

Zakaj je IMD opustil ocenjevanje lokacijske privla nosti, ni pojasnil. Iz 63-ih kazalcev IMD smo rekonstruirali **indeks lokacijske privlačnosti za inovativno okolje – raziskave in razvoj** za Slovenijo in ga primerjali z letos prvi v IMD zajetima regijama, Lombardijo in Bavarsko, poleg tega pa še z Avstrijo, kot pomembnimi sedanjimi in bodo imi potencialnimi partnerji. Slovenija bi v primerjavi z 28. mestom v globalni konkure nosti držav z manj kot 20 mio prebivalcev (gl. EO 5/03:17) pri indeksu lokacijske privla nosti za inovativno okolje zasedla solidno 22. mesto, mesto slabše od Lombardije (globalno na 24. mestu). V letu 2001, ko je indeks zadnji izra unal IMD je bila Slovenija med 49-imi državami uvrš ena na 43. mesto, kar je štiri mesta slabše kot je znašala njena globalna konkuren na sposobnost, in ob slabši vrednosti koeficienta. Od leta 2001 so se izboljšali kazalci podskupine mednarodnega financiranja (zlasti zaradi neposrednih tujih investicij), poslovne odprtosti, fiskalne politike, delno tudi bazi ne infrastrukture ter kazalci v podskupini vrednot, le malenkostno pa je bilo izboljšanje pri izobraževanju in socialnem okolju. Po drugi strani je v teh dveh letih prišlo do zaostanka v podskupinah zdravje in okolje ter znanstvena, pa tudi tehnološka infrastruktura. Vendar so te tri podskupine lokacijske privla nosti (ki vsebujejo ožji izbor kazalcev) ocenjene ugodnejše, kot velja za iste podskupine z vsemi vklju enimi kazalci, ki oblikujejo nacionalno konkuren no sposobnost. To potrjuje oceno, da je lokacijska privla nost za inovacije, raziskave in razvoj zaenkrat še vedno ugodnejša od tiste, ki vklju uje tudi kazalce za predelovalno industrijo in storitve.

Slovenija v povpre ju vseh podskupin lokacijske privla nosti v letu 2003 dosega le 57.5% ocene najuspešnejših lanic EU. Pri tej oceni Slovenije, kot tudi za obe regiji in Avstrijo, ni upoštevan vpliv kazalcev v podskupini fiskalne politike, ki pri vodilnih lanicah EU (Švedski, Finski, Luksemburgu in Danski) izhajajo iz bistveno nižjega obdav enja proizvodnje in višjega deleža prispevkov delojemalcev pri socialni varnosti. Slovenija je pri kazalcih privla nosti v fiskalni politiki kljub petkratnemu (v povpre ju) preseganju vodilnih lanic, od njih še vedno manj oddaljena kot Lombardija, Bavarska in Avstrija. Sicer pa se Slovenija najbolj približa vodilnim lanicam (gl. drugi stolpec v zg. tabeli) EU v podskupini zdravja in okolja, najbolj pa zaostaja v podskupinah kazalcev bazi ne in znanstvene infrastrukture. Bavarska se po indeksu lokacijske

Lokacijska privlačnost Slovenije po IMD 2003

Ekonomsko ogledalo

UMAR

številka 11/2003

str. 21

privla nosti uvrš a na 14. mesto (globalno na 18. mestu). Avstrija je z 11. mestom (globalno 10. mesto) v fazi dozorevanja privla nosti, zato pa uveljavlja sinergijske u inke v globalni nacionalni konkuren nosti.

V zadnjem asu je bilo **sprejetih nekaj ukrepov**, ki bi lahko pripomogli k izboljšanju kazalcev lokacijske privla nosti Slovenije. Pripravljen je nov **predlog zakona o spodbujanju podjetništva**, ki med drugim dolo a pravne podlage za razvoj in delovanje institucij za razvoj in prenos znanja, za oblikovanje in preverjanje poslovnih idej, za uvajanje novih tehnologij ter privla nejše okolje za vlaganja v nove proizvode in storitve z visoko dodano vrednostjo (tehnološki parki, inkubatorji, razvojni centri in centri odli nosti). Pove ana **proračunska sredstva za RR** v letošnjem in prihodnjem letu bodo usmerjena v pospeševanje doma ih komparativnih prednosti zlasti na podro jih neposrednega vpliva zahtevnejših znanj in tehnologij na pove anje proizvodnje. Tudi sredstva **evropskega sklada za regionalni razvoj** bodo prednostno namenjena projektom, ki podpirajo razvoj industrijskih grozdov, aplikativnih raziskav, centrov odli nosti ter industrijskih con. V tem okviru je za Slovenijo privla en program za obmo je Alp Interreg III, ki ponuja sredstva za sodelovanje med državami, regijami, pa tudi podjetji in institucijami držav lanic in pristopnic. V teku je tudi razpis **Ministrstva za gospodarstvo**, kjer bodo imeli prednost projekti, ki bodo prispevali k izboljšanju stanja (prva tabela) z najve jim zaostajanjem za vodilnimi lanicami EU v podskupinah bazi ne in znanstvene infrastrukture ter izobraževanja. S temi ukrepi se lahko olajša procese prehoda premalo donosne delovno intenzivne proizvodnje s prehodom v tehnološko intenzivno proizvodnjo. To pa ne bo možno brez pove anja mednarodne menjave s poudarkom na znanju temelje ih proizvodov/storitvev, proizvodni kooperaciji, novih tujih investicijah doma in naših v tujini, nenazadnje prav iz podro ij Furlanije – Julijske krajine, Lombardije, avstrijske Štajerske ter Bavarske. Z ustreznim na rtovanjem in financiranjem gospodarske infrastrukture ter z razvojem gospodarskih con in tehnoloških parkov, ki imajo zaledje znanja na podro ju visoke tehnologije, bi lahko znatno pospešili svoj razvoj. To še pred opuš anjem meja velja zlasti za obmejna obmo ja, kjer je treba omogo iti pogoje za ohranjanje prebivalstva, krepitev regionalne identitete in oblikovanje ezmejnih regij s skupnimi razvojnimi programi za razvoj dejavnosti, ki pokrivajo potrebe na obmo ju preko današnjih mej. Opuš anje meja bo zmanjšalo nekatere dejavnosti, ki so bile vezane na menjavo blaga ob meji in jih bo zato treba nadomestiti z drugimi, ne samo gospodarskimi in turisti nimi, temve tudi z izobraževalnimi dejavnostmi.

Kon no lahko predvidimo **razloge, zakaj je IMD ukini**l sicer med investitorji zelo odmevno **oceno lokacijske privlačnosti**. Prvi je najverjetneje v tem, da je prekrivanje lokacijske privla nosti z nacionalno konkuren no sposobnostjo praviloma zelo tesno. Korelacijska povezava (Spearmanov koeficient ranga) med lokacijsko privla nostjo inovativnega okolja in nacionalno konkuren no sposobnostjo je namre zelo tesna in znaša, izra unana za 47 držav v letu 2000, kar 0.962. Drugi razlog je v tem, da konkretna investicija razli ne tehnološke in kadrovske zahtevnosti zaposluje zelo razli ne dejavnike, lahko tudi tiste, ki sicer niso sestavni del kazalcev lokacijske privla nosti. Tretji vzrok pa je v razli nih deležih v investiciji potrebnih proizvodnih dejavnikov, ki seveda lahko odstopajo od proporcionalnega vrednotenja v indeksu lokacijske privla nosti zajetih kazalcev. Zato investitor sam ocenjuje privla nost, saj je teoreti no celo možno, da ve ina od vseh kazalcev IMD, ki so uporabljeni za izra un indeksa lokacijske privla nosti, sploh ne ustreza tehnološkim in kadrovskim zna ilnostim investicije. Splošno konkuren no klimo pa že tako najboljše in kompleksno ozna uje sam nacionalni konkuren ni indeks.

Kazalniki lokacijske privlačnosti Slovenije z največjim zaostankom za vodilno članico EU

Šifra IMD 2003	Opis kazalnika	Slovenija		Lombardija		Vodilna članica v EU 3
		1*	2**	1*	2**	
1304	Realna rast neposrednih investicij v tujino	0.46	18.6	0.96	-0.1	Danska
4305	Izdatki podjetij za RR na prebivalca	0.64	7.9	0.63	29.5	Švedska
4317	Število podeljenih patentov rezidentom	0.68	6.8	0.92	69.3	Nizozemska
4302	Celotni izdatki za RR na prebivalca	0.71	12.1	0.63	33.7	Švedska
4308	Število vseh polno zaposlenih v RR v podjetjih	0.75	8.4	0.38	44.9	Nizozemska
4306	Število vseh polno zaposlenih v RR v državah	0.79	9.5	Nizozemska
4304	Podjetniški izdatki, v mio USD	0.82	1.8	0.46	30.1	Švedska
2316	Ocena birokracije kot ovira poslovnosti	0.86	31.6	1.13	27.0	Finska
4301	Celotni izdatki za RR, v mio USD	0.86	2.8	0.42	34.4	Švedska
4208	Udeležba ra unalnikov, v % glede na svet	0.89	6.6	0.17	183.1	Nizozemska
1305	Pritok neposrednih tujih investicij, v mrd USD	0.93	1.0	0.79	5.9	Nizozemska
4110	Število potnikov na letalskih letih, v tiso	0.96	3.3	0.83	23.5	Nizozemska
4513	Prenos znanja med podjetji in univerzami – ocena	1.00	32.7	1.08	40.9	Finska

Opomba: *Razmerje med rangom kazalnika in rangom nacionalne globalne konkuren nosti države; e je enako 1.00 sta ranga izena ena; **odstotek doseganja vodilne lanice EU.

Lokacijska privlačnost Slovenije po IMD 2003

Ekonomsko ogledalo

UMAR

številka 11/2003

str. 22

